

**BOECHOUT
MUSSENHOEVELAAN**

2019F61

Nota

**Programma van
Maatregelen
Proefsleuvenonderzoek**

Frederik WUYTS

Jonathan JACOPS

Joachim ROZEK

Pieter LALOO

Project:

Boechout Mussenhoevelaan - proefsleuven

Archeologienota:

ID: 3260. Archeologienota Borsbeek Corluylei (Van de Velde *et al.* 2017).

Uitvoerder:

GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba (GATE)

Frederik WUYTS, Jonathan JACOPS, Joachim ROZEK en Pieter LALOO

© 2019 - GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team bvba.

INHOUD

Inleiding	3
Programma van Maatregelen	4
1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen	4
1.1 De afwezigheid van een archeologische site.....	4
1.2 De impactbepaling.....	4
1.3 Waardering van de archeologische site	5
1.4 Bepaling van Maatregelen.....	6

Inleiding

De opdrachtgever wenst zijn infrastructuur uit te breiden in Boechout, langs de Mussenhoevelaan (provincie Antwerpen). De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt 106897 m², waarbij de oppervlaktecriteriën opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet worden overschreden.

Het projectgebied bevindt zich niet in een vastgestelde archeologische zone, in een beschermde archeologische site of in een gebied waar geen archeologische erfgoed meer te verwachten valt (GGA). Deze nota omvat het uitgesteld vooronderzoek dat werd voorgeschreven in de bekrachtigde archeologienota van GATE bvba: Boechout Mussenhoevelaan (ID: 3260. Van de Velde *et al.* 2017).

Onderhavige tekst omvat het Programma van Maatregelen. Hierin wordt op basis van het Verslag van Resultaten geargumenteed om geen verder archeologisch onderzoek uit te voeren.

Programma van Maatregelen

1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen

Op basis van het verslag van resultaten wordt in onderhavige tekst geargumenteed dat het onderzoeksgebied voldoende is onderzocht en geen verder archeologisch onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

1.1 De afwezigheid van een archeologische site

Op basis van het huidig uitgevoerde onderzoek zijn er geen directe indicaties voor de afwezigheid van een archeologische site.

1.2 De impactbepaling

Het bouwproject behelst de uitbreiding van een bestaand tuinbouwbedrijf op actuele weiden en akkerpercelen in Boechout, Antwerpen (fig. 1).

De geplande infrastructuurwerken binnen het 106 897 m² grote projectgebied houden in:

1) Het voorbereiden van bouwwerken door het terrein met extern aangevoerde aarde te nivelleren door ophoging van de lagere delen. De aarde zal, afhankelijk van het microreliëf meer of minder worden uitgespreid over het terrein [variatie tussen 0,10 en 0,40 m bovenop huidige maaiveld].

2) Ook nog aanwezig grachten op perceelgrenzen zullen met de gegeven aarde worden gedempt [Grensscheidingsbeek tussen perceel 126 en 128]. De beeksectie in kwestie is 198 m lang, ca. 3,1 m breed en 1 tot anderhalve meter diep tegenover het huidige maaiveld.

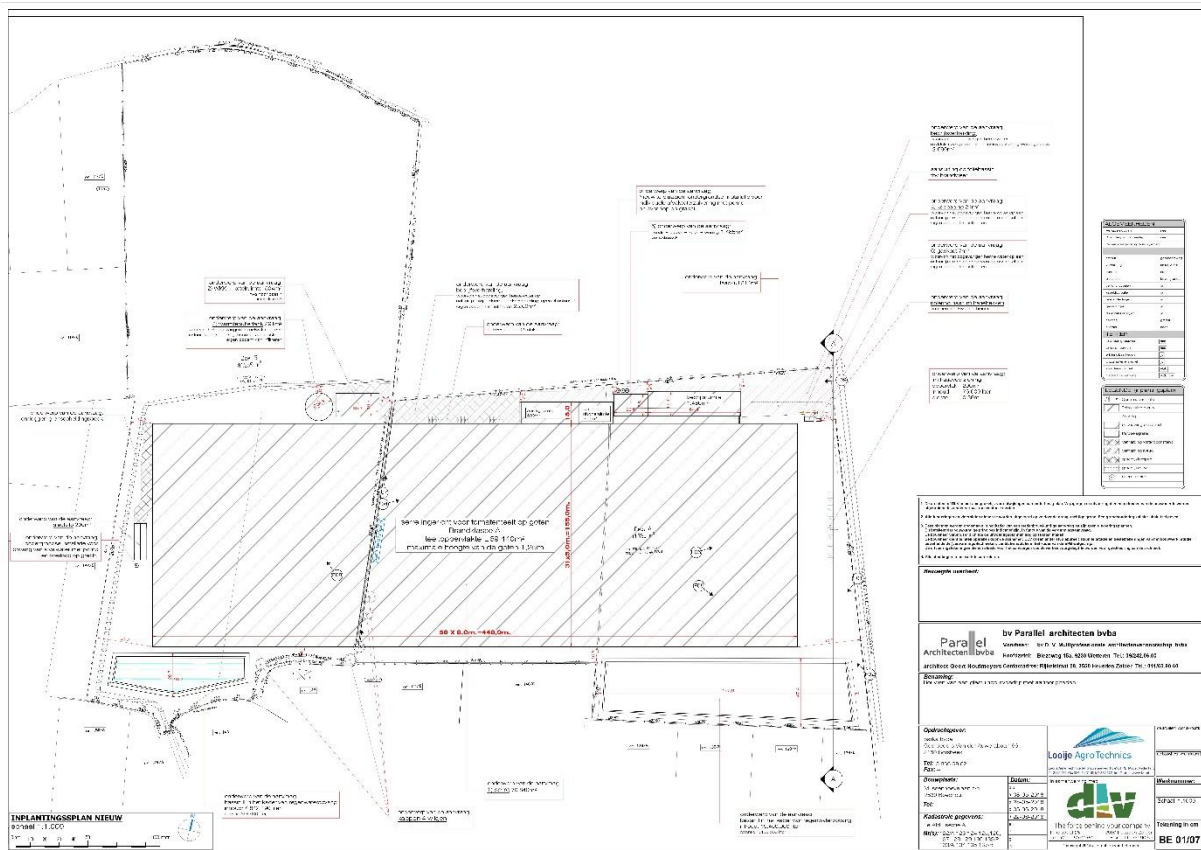
3) Een vijftal bomen, es en wilg, groeien momenteel nog langs de Grensscheidingsbeek. Deze zullen worden gerooid voorafgaand aan de werken.

4) Twee waterretentiebekkens worden uitgegraven in de zuidoostelijke en zuidwestelijke hoek van het projectgebied. De rechthoekige uitgravingen zullen 8031 m² en 1580 m² meten en een vermogen hebben van 20 485 m³. Hiertoe dient het bekken in theorie 2,55 m diep te worden uitgegraven t.o.v. het nieuwe maaiveld. Het waterbekken zal worden omzoomd met een aarden ophoging van 1 m met aarde gewonnen uit het bekken zelf. Met als resultaat dat de bodemingreep zich beperkt tot 1,55 m t.o.v. het toekomstige maaiveld.

5) De aanleg van het serregebouw volgt de standaard afmetingen en procedure voor dergelijke structuren: funderingskuilen worden ingegraven in een grid van 8 op 5 m. Een individuele, cilindrische sokkel meet 0,5 m in doorsnede [0,2 m²] en is 0,35 m diep tegenover het nieuw genivelleerde maaiveld. In totaal worden 1760 sokkels voorzien: 31 rijen [op de noord-zuid as] van 54 sokkels. De totale bodemverstoring veroorzaakt door de bouw van de serre wordt bijgevolg 352m² groot. In realiteit heeft ruim de helft van de verstoring plaats in het voordien 0,1 tot 0,4 m opgehoogde deel van het terrein. De andere helft grijpt slechts 0,35 m in, in een bodem wiens profiel een 0,3 top 0,5 m dikke ploeglaag [A & B-horizont] toont (infra).

6) De voet van de serregevels [omtrek: 994 m] wordt integraal voorzien van een hemelwaterafvoerleiding. Deze komt in een funderingssleuf te liggen van 1 m breed en gemiddeld 1 tot 1,1 m diep tegenover het nieuwe maaiveld. 7) Andere structuren, m.n. een loods, kantoor, technische ruimte voor water- en warmtetechniek, warmtebuffercilinder en ketelhuis, worden voorzien van vlakdekkende betonfunderingen. Dit wil zeggen dat over hun

gezamenlijke oppervlakte van 5400 m² de bodem wordt weggegraven tot op 1 m tegenover het nieuwe maaiveld.

Figuur 1 Bouwplannen van de initiatiefnemer

1.3 Waardering van de archeologische site

De uitgevoerde prospectie met ingreep in de bodem, met name het proefsleuvenonderzoek, heeft de aanwezigheid van archeologische sporen bevestigd in de zuidelijke rand van het projectgebied. Het betreft voornamelijk *offsite* fenomenen die informeren over het landschapsgebruik in het verleden.

Concreet gaat het om de restanten van een onverharde weg en een geïsoleerde greppel. De **greppel** is een geïsoleerd geval in het noordwesten van het projectgebied. Geen andere nederzettingssporen werden in het kijkvenster errond vastgesteld. De afwijkende oriëntatie tegenover de huidige percelering, alsook de bleke, uitgeloopte vulling suggereren een zekere ouderdom. Het ontbreekt echter de nodige diagnostische elementen om deze these te staven.

De onverharde weg manifesteert zich in de vorm van talrijke karrensporen. Het weglichaam is ca. 4,5 m breed en wordt geflankeerd door een greppel. Het exacte voorkomen, de opbouw en de ingezamelde gegevens worden in detail behandeld in het verslag van de resultaten (paragraaf 2.2 assessment sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren). Er werden geen nederzettingssporen waargenomen in relatie met de weg. Binnen de grenzen van het projectgebied komt de weg geïsoleerd voor aan de zuidelijke randzone.

Hoewel een aanzienlijk deel van het wegtracé werd onderzocht, werd weinig diagnostisch materiaal gerecupereerd. Hierdoor kan voornamelijk geen precieze datering worden vooropgesteld. Het uit de karrensporen gerecupereerde materiaal omvat

baksteenfragmenten, een groot hoefijzer en enkele scherven aardewerk. Dat aardewerk wordt algemeen gedateerd tussen de late middeleeuwen en de 18^e en/of 19^e eeuw. Vergelijkende studie van historisch kaartmateriaal toont aan dat de veldweg ten minste teruggaat tot 2^e helft 18^e eeuw.

1.4 Bepaling van Maatregelen

Op basis van het vooronderzoek werd de opbouw en de inplanting van de aangetroffen weg afdoende onderzocht. Het enige wat ontbreekt om de weg beter te kunnen contextualiseren, is een preciese datering. Een archeologisch vlakdekkende opgraving kan meer diagnostisch materiaal opleveren alsook eventuele stalen voor C14- datering, maar gezien het beperkte potentieel tot kenniswinst kan dit niet worden verantwoord gezien er, met uitzondering van de datering, voldoende gegevens werden ingezameld met betrekking tot de opbouw en de inplanting van de weg. Bovendien vormt vervolgonderzoek geen garantie tot het verwerven van deze bijkomende data. Hetzelfde kan ook gesteld worden voor de geïsoleerde greppel. Op het terrein werd geopteerd om de aanwezige sporen onmiddellijk te onderzoeken tijdens het proefsleuvenonderzoek. Alle sporen werden in kijkvensters vrij gelegd en gecoupeerd en als dusdanig gedocumenteerd.

Op basis van deze gegevens dient ons inziens geen verdere maatregelen te worden getroffen en dient bijgevolg geen programma van maatregelen te worden opgemaakt.